

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU**
(sediul central)

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. N. Zelinski, 13
e-mail: jbootanica@justice.md; tel.: /+373 22/ 52-20-21
www.instante.justice.md

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu 28, MD-2004

Judecătoria Chișinău, sediul Central, Vă expediază sesizarea depusă de avocatul Vasile Pruteanu în interesele reclamantei Ina Negruță cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 285 alin. (2) din Codul de procedură penală și art. 6 lit. a) din Legea cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.

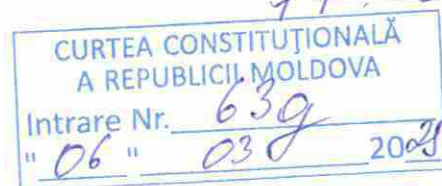
ANEXĂ: Sesizarea pe 7 file;

Copia încheierii nr. 2-1305/2023 din 25 februarie 2025 pe 4 file.

Vicepreședinte interimar
al Judecătoriei Chișinău, sediul Central

Alexandru Arhip

Executor: grefierul
Anghelina Roibu

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹
Vasile Pruteanu, avocat, reprezentant al reclamantei Negruta Ina

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

1. La 20.01.2023 Negruta Ina, Negruta Victor si Visapina-Impex SRL au inaintat in instanta de judecata o actiune, prin care au solicitat:

- *Incasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, in beneficiul reclamantei Visapina-Impex SRL a venitului ratat pentru perioada 2018 – 2022, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în mărime de 7.222.629 (șapte milioane două sute douăzeci și două mii șase sute douăzeci și nouă) lei și 177.000 (una suta șaptezeci și șapte mii) lei, care constituie cheltuielile de asistență juridică suportate pe durata desfășurării urmăririi penale și a cercetării judecătorești.*

- *Incasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a prejudiciului material, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în mărime de 2.425.100 (două milioane patru sute douăzeci și cinci mii una sută) lei pentru reclamantul Negruta Victor și 184.018 (una suta optzeci și patru mii optsprezece) lei pentru reclamanta Negruta Ina, constituit din salariile pentru perioada de absență forțată de la muncă.*

- *Incasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, in beneficiul reclamantilor, a prejudiciului moral, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în mărime de 1.000.000 (un milion) de lei pentru fiecare reclamant.*

- *Compensarea de catre pirit a cheltuielilor de judecată, suportate in prezenta pricina civila.*

3. Temei pentru inaintarea actiunii mentionate supra, au servit actiunile organului de urmarire penala, efectuate in cadrul cauzei penale, pornite pe art. 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal - trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a bunurilor valoarea cărora depășește 100 de salarii medii pe economie prognozate, stabilite prin Hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, cu foloșirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, actiuni savirsite de mai multe persoane, in proportii deosebit de mari.

4. Potrivit ordonantei de pornire a urmaririi penale din 14.09.2017 ,, figurantul de baza (se are in vedere Negruta Victor) impreuna cu sotia, fiica si alte rude apropiate, precum si persoane fizice si juridice gestionate din umbra de numit, dirijind peste 13 intreprinderi si asociatii, au diminuat considerabil baza impozabila, prjn ce au prejudiciat bugetul de stat. Totodata, in perioada de activitate a firmelor, acestea au sustras sume enorme de bani. Cet. Negruta Victor Vasile, impreuna cu sotia Negruta Valentina si fiica Negruta Ina au fondat si conduc activitatea a peste 13 intreprinderi, printre care... SRL Visapina-Impex.... Unic fondator si director al SRL Visapina-Impex este cet. Negruta Victor. In perioada octombrie 2015 – august 2017, intreprinderea respectiva a achizitionat si exportat o cantitate de aproximativ 900 000 kg de miere de albine. ... La achizitionarea marfii factorii de decizie ai SRL Visapina-Impex SRL nu intocmeau acte de achizitii, care ulterior erau falsificate, sau intocmeau acte de achizitii in care includeau date neveridice,,

5. La 04.12.2019 prin rechizitoriu reclamantii – Visapina-Impex SRL, Negruta Victor si Negruta Ina au fost deferiti instantei de judecata pentru comiterea infractiunii prevazuta la art. 248 alin. (5) lit. b) Cod penal.

6. Prin sentinta jud. Chisinau, sediul Buiucani din 29.12.2020, s-a dispus:

- *se achită SRL „VISAPINA - IMPEX” c/f 1015606001723, înregistrată la 09.06.2015, cu sediul în or. Orhei, str. Unirii 57 M, învinuită de comiterea infracțiunii prevăzute de art.248 alin.(5) lit.b) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.*

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

• se încetează procesul penal în privința lui Negruță Victor, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art.361 alin.(2) lit.b) din Codul penal din motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează tragerea la răspundere penală,

• se încetează procesul penal în privința lui Negruță Ina Victor, învinuită de comiterea infracțiunii prevăzute de art.361 alin.(2) lit.b) din Codul penal din motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează tragerea la răspundere penală.

7. Reiesind din conținutul sentinței, instanța de judecată a dispus încetarea procesului penal în privința lui Negruță Victor și Inei Negruță în baza art.361 alin.(2) lit.b) din Codul penal din motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează tragerea la răspundere penală și anume, acțiunile acestora formal conțin semnele unei fapte prevăzute de prezentul cod, dar, fiind lipsită de importanță, nu prezintă gradul prejudiciabil al unei infracțiuni.

C. Obiectul sesizării³

8. Obiecte al prezentei sesizari sint:

• **art. 285 Cod de procedura penala:**

(1) Înțetarea urmării penale este actul de liberare a persoanei de răspunderea penală și de finalizare a acțiunilor procedurale, în cazul în care pe temei de nereabilitare legea împiedică continuarea acesteia.

(2) Înțetarea urmării penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)-9) din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art. 53 din Codul penal sau dacă se constată că:

1) plîngerea prealabilă a fost retrasă de către partea vătămată, a fost încheiată o tranzacție în cadrul procesului de mediere sau părțile s-au împăcat – în cazurile în care urmărirea penală poate fi pornită numai în baza plîngerii prealabile sau legea penală permite împăcarea;

2) persoana nu a atins vîrsta la care poate fi trasă la răspundere penală;

3) persoana a săvîrșit o faptă prejudiciabilă fiind în stare de ireponsabilitate și nu este necesară aplicarea măsurilor de constrîngere cu caracter medical.

• **art. 6 al Legii Nr. 1545 din 25-02-1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești:**

Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare....

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale ratione materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

9. Prevederile relevante ale Constituției sint următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

- (1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.
- (2) Forma de guvernământ a statului este republica.
- (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

- (1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.
- (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

- (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
- (2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

10. Prevederile relevante ale Codului penal sint următoarele:

Articolul 14. Noțiunea de infracțiune

- (1) Infracțiunea este o faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvîrșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală.
- (2) Nu constituie infracțiune acțiunea sau inacțiunea care, deși, formal, conține semnele unei fapte prevăzute de prezentul cod, dar, fiind lipsită de importanță, nu prezintă gradul prejudiciabil al unei infracțiuni.

Articolul 53. Liberarea de răspundere penală

Persoana care a săvîrșit o faptă ce conține semnele componenței de infracțiune poate fi liberată de răspundere penală de către procuror în cadrul urmăririi penale și de către instanța de judecată la judecarea cauzei în cazurile:

- a) minorilor;
- b) tragerii la răspundere contravențională;
- c) renunțării de bună voie la săvîrșirea infracțiunii;
- d) căinței active;
- e) schimbării situației;
- f) liberării condiționate;
- g) prescripției de tragere la răspundere penală.

11. Prevederile relevante ale Codului de procedura penala sint următoarele:

Articolul 1. Noțiunea și scopul procesului penal

- (1) Procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod. Procesul penal se consideră început din

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

momentul sesizării sau autosesizării organului competent despre pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni.

(2) Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

(3) Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încît nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrîngere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.

Articolul 2. Legea procesuală penală

(1) Procesul penal se reglementează de prevederile Constituției Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de prezentul cod.

(2) Principiile generale și normele dreptului internațional și ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte constituie elemente integrante ale dreptului procesual penal și nemijlocit dau naștere drepturilor și libertăților omului în procesul penal.

(3) Constituția Republicii Moldova are supremație asupra legislației procesuale penale naționale. Nici o lege care reglementează desfășurarea procesului penal nu are putere juridică dacă este în contradicție cu Constituția.

(4) Normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod.

(5) În desfășurarea procesului penal nu pot avea putere juridică legile și alte acte normative care anulează sau limitează drepturile și libertățile omului, încalcă independența judecătorească, principiul contradictorialității, precum și contravin normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 7. Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 8. Prezumția nevinovăției

(1) Persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atîta timp cît vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărîre judecătorească de condamnare definitivă.

(2) Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa.

Articolul 23. Asigurarea drepturilor victimei în urma infracțiunilor, abuzurilor de serviciu și erorilor judiciare

(1) Legea procesuală penală asigură drepturile victimei în urma infracțiunilor sau abuzurilor de serviciu, precum și ale persoanei condamnate sau arestate nelegitim ori lezate în drepturi în alt mod.

(3) Persoana achitată sau în privința căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum și să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.

Articolul 275. Circumstanțele care exclud urmărirea penală

Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care:

- 1) nu există faptul infracțiunii;
- 2) fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune;
- 3) fapta nu întrunește elementele infracțiunii;
- 4) a intervenit termenul de prescripție sau amnistia;
- 4¹) fapta constituie contravenție;
- 5) a intervenit decesul făptuitorului;

- 6) lipsește plîngerea victimei în cazurile în care urmărirea penală începe, conform art.276, numai în baza plîngerii acesteia sau plîngerea prealabilă a fost retrasă;
- 7) în privința unei persoane există o hotărîre judecătorească definitivă în legătură cu aceeași acuzație sau prin care s-a constatat imposibilitatea urmăririi penale pe aceleași temeiuri;
- 8) în privința unei persoane există o hotărîre neanulată de neîncepere a urmăririi penale, de scoatere de sub urmărire penală, de încetare a urmăririi penale sau de clasare a procesului penal pe aceleași acuzații;
- 9) există alte circumstanțe prevăzute de Codul penal care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală.

Articolul 332. Încetarea procesului penal în ședința de judecată

(1) În cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5) -9), 285 alin. (2), precum și în cazurile prevăzute în art.53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

(2) În cazul în care fapta persoanei constituie o contravenție, instanța încetează procesul penal și, concomitent, soluționează cauza conform prevederilor Codului contravențional al Republicii Moldova.

(5) În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

articolul 391. Sentința de încetare a procesului penal .

(1) Sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă:

- 1) lipsește plîngerea părții vătămate, plîngerea a fost retrasă sau părțile sau împăcat;
- 2) a intervenit decesul inculpatului;

3) persoana nu a atins vîrsta pentru tragere la răspundere penală;

4) există o hotărîre judecătorească definitivă asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă;

5) există o hotărîre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de clasare a procesului penal;

6) există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală; precum și

7) în cazurile prevăzute în art.54-56 din Codul penal.

(2) În cazul prevăzut în art.332 alin.(2), instanța încetează procesul penal, cu aplicarea sancțiunii contravenționale prevăzute în Codul contravențio

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

12. Art. 20 din Constituție declara ca *persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.*

13. Art. 8 din Codul de procedura penala, care are un continut aproape similar, suplineste prevederile Constitutiei in aceasta privinta cu sintagma *și nu va fi constatată printr-o hotărîre judecătorească de condamnare definitivă.*

14. Reiesind din cele mentionate, vinovatia persoanei trebuie sa fie constatata doar de instantele judecatoresti.

15. De altfel, in cauza TEODOR ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI din 4 iunie 2013, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI a constatat incalcarea art. 6 § 2 din Convenție, invocind: **36.** *Curtea reaminteste că prezumția de nevinovăție este încălcată în cazul în care o hotărîre judecătorească privind o persoană reflectă impresia că aceasta este vinovată, deși vinovăția sa nu a fost legal stabilită în prealabil. Chiar și în lipsa unei constatări formale, este suficientă o motivare care lasă de înțeles că judecătorul îl consideră pe reclamant vinovat. Deși principiul prezumției de nevinovăție, consacrat la art. 6 § 2, se numără printre elementele procesului penal echitabil impus la art. 6 § 1, acesta nu se limitează la o simplă garanție procedurală în materie penală. Sfera acestuia de aplicare este mai vastă și impune ca niciun reprezentant al statului sau al unei autorități publice să nu declare că o persoană este vinovată de o infracțiune, înainte ca vinovăția acesteia să fi fost stabilită de o „instanță” (a se vedea în special hotărârile Allenet de Ribemont împotriva Franței, 10 februarie 1995, pct. 35-36, seria A nr. 308, Dakaras, citată anterior, pct. 41-44, Lavents împotriva Letoniei, nr. 58442/00, pct. 126, 28 noiembrie 2002, și Butkevicius împotriva Lituaniei, nr. 48297/99, pct. 50-52, CEDO 2002-II).*

16. Art. 332 alin. (5) Cod de procedura penala prevede doar o situatie, cind pentru incetarea procesului penal in instanta de judecata, este necesar acordul inculpatului, si anume in cazul cind a intervenit termenul de prescripție sau amnistia, astfel ca in celelalte cazuri acordul inculpatului la incetarea procesului penal nu este necesar.

17. Deci, s-ar parea ca instanta de judecata va stabili vinovatia persoanei, dupa care va adopta sentinta de incetare.

18. Insa este dubios faptul ca in situatiile prevazute in Codul de procedura penala la art. 275 pct. (7) - *în privința unei persoane există o hotărîre judecătorească definitivă în legătură cu aceeași acuzație sau prin care s-a constatat imposibilitatea urmăririi penale pe aceleași temeieri;*, (8) - *în privința unei persoane există o hotărîre neanulată de neîncepere a urmăririi penale, de scoatere de sub urmărire penală, de încetare a urmăririi penale sau de clasare a procesului penal pe aceleași acuzații si* (9) - *există alte circumstanțe prevăzute de Codul penal care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală,* instanta ar avea certitudinea sa stabileasca vinovatia persoanei.

19. Persoana a fost anterior condamnata cu aceeasi acuzație; organul de urmarire penala a adoptat o hotarire, care nu a fost anulata, pe aceleasi acuzații; exista niste circumstante, care nu pot duce la recunoasterea persoanei vinovate si la condamnarea acesteia.

20. Faptul ca prevederile legale, aplicabile la etapa urmaririi penale, atribuie cele trei situatii la temeieri de nereabilitare, contravin mai multor prevederi legale, cum ar fi:

- art. 23 Cod de procedura penala:

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerința și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

(3) Persoana achitată sau în privința căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum și să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.

• art. 33 Cod penal:

Articolul 53. Liberarea de răspundere penală

Persoana care a săvârșit o faptă ce conține semnele componenței de infracțiune poate fi liberată de răspundere penală de către procuror în cadrul urmăririi penale și de către instanța de judecată la judecarea cauzei în cazurile:

- a) minorilor;
- b) tragerii la răspundere contravențională;
- c) renunțării de bună voie la săvârșirea infracțiunii;
- d) căinței active;
- e) schimbării situației;
- f) liberării condiționate;
- g) prescripției de tragere la răspundere penală.

21. După cum este vizibil din prevederile art. 53 Cod penal, legislația în vigoare nu prevede liberarea persoanei de răspundere penală în situațiile, prevăzute la art. 275 pct. 7), 8) și 9).

22. Din cele menționate supra, este clar că în cazul celor 3 situații menționate persoana este reabilitată.

23. În opinia autorului sesizării art. 285 și 391 din Codul de procedură penală ar urma să aibă următorul conținut:

• art. 285 Cod de procedură penală:

(1) Încetarea urmăririi penale este actul de finalizare a acțiunilor procedurale, în cazul în care legea împiedică continuarea acestora.

(2) Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de reabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 7)-9) și în cazul de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)-6) din prezentul cod și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art. 53 din Codul penal sau dacă se constată că:

1) plîngerea prealabilă a fost retrasă de către partea vătămată, a fost încheiată o tranzacție în cadrul procesului de mediere sau părțile s-au împăcat - în cazurile în care urmărirea penală poate fi pornită numai în baza plîngerii prealabile sau legea penală permite împăcarea;

2) persoana nu a atins vîrsta la care poate fi trasă la răspundere penală;

3) persoana a săvârșit o faptă prejudiciabilă fiind în stare de iresponsabilitate și nu este necesară aplicarea măsurilor de constrîngere cu caracter medical.

(7) Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia ori a reprezentantului legal, inclusiv în cazul cererii de reabilitare a persoanei decedate. În acest caz, urmărirea penală continuă.

• art. 391 Cod de procedură penală:

(1) Sentința de încetare a procesului penal fără reabilitarea persoanei se adoptă dacă:

1) lipsește plîngerea părții vătămate, plîngerea a fost retrasă sau părțile sau împăcat;

2) a intervenit decesul inculpatului;

3) persoana nu a atins vîrsta pentru tragere la răspundere penală;

(1¹) Sentința de încetare a procesului penal cu reabilitarea persoanei se adoptă dacă:

1) există o hotărîre judecătorească definitivă asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă;

2) există o hotărîre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de clasare a procesului penal;

3) există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală; precum și...

iar

art. 6 al Legii Nr. 1545 din 25-02-1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești au urma să aibă următorul conținut:

Art. 6. - Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

- a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare și a sentinței de încetare a procesului penal cu reabilitarea persoanei;
- b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare;
- c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;
- d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

Documentele relevante se contin in materialele procesului civil, initiat la cererea de chemare in judecata inaintata de Visapina-Impex SRL, Negruta Victor si Negruta Ina împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Bacalim Lilian cu privire la încasarea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești si compensarea cheltuielilor de judecată.

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Declar pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

Î N C H E I E R E

25 februarie 2025

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Central
Instanța de judecată compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul
Grefier

Mihaela Scripliu
Anghelina Roibu

examinând în ședință publică, cererea reprezentantului reclamantei Ina Negruța, avocatul Vasile Pruteanu cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Visapina-Impex”, Victor Negruță și Ina Negruță împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova și Iulian Bacalîm cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și a le instanțelor judecătorești,

a c o n s t a t a t :

La 10 ianuarie 2023, SRL „Visapina-Impex”, Victor Negruță și Ina Negruță au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova și Iulian Bacalîm prin care au solicitat încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul SRL „Visapina-Impex” a venitului ratat pentru perioada 2018-2021, în mărime de 8 427 700 lei și cheltuieli de asistență juridică în cadrul dosarului penal în sumă de 177 000 lei; în beneficiul lui Victor Negruța a prejudiciului material în mărime de 2 425 100 lei și în beneficiul Inei Negruța în sumă de 184 018 lei și a prejudiciului moral în mărime de 1 000 000 lei pentru fiecare reclamant, cauzate prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și a le instanțelor judecătorești.

Conform fișei de repartizare din 20 ianuarie 2023 cererea a fost repartizată prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor în mod automat-aleatoriu judecătorului Livia Mitrofan.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 ianuarie 2023, cauza civilă la cererea înaintată de SRL „Visapina-Impex”, Victor Negruță și Ina Negruță împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova și Iulian Bacalîm cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și a le instanțelor judecătorești, a fost primită în procedură contencioasă, cu stabilirea termenului de examinare.

La 10 aprilie 2024 reprezentantul Inei Negruța, avocatul Vasile Pruteanu în temeiul art. 12¹ din Codul de procedură civilă a înaintat o cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, prin care a solicitat sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 6 lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanței de judecată și a art. 285 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală.

În motivarea cererii a menționat că, reclamantii consideră că există unele incertitudini privind constituționalitatea art. 285 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală și art. 6 lit. a) din Legea 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanței de judecată, care urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, argumentele fiind expuse în sesizarea privind excepția de neconstituționalitate anexată la cerere.

La 24 aprilie 2024 judecătorul Livia Mitrofan și-a declarat abținere de la examinarea cauzei menționate, iar prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 07 mai 2024 declarația de abținere a judecătorului Livia Mitrofan a fost admisă.

Conform fișei de repartizare a dosarelor din 07 mai 2024 cauza civilă respectivă a fost repartizată prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor în mod automat-aleatoriu judecătorului Mihaela Scripliu.

Prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Central din 20 mai 2024 a fost stabilită ședință de judecată pentru examinarea cauzei.

În ședința de judecată reprezentantul reclamantei Ina Negruța, avocatul Vasile Pruteanu a susținut cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și a solicitat sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 6 lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanței de judecată și a art. 285 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală. A menționat că, în privința Inei Negruța și Victor Negruța a fost emisă o sentință de încetare din motiv că există alte circumstanțe care împiedică desfășurarea urmăririi penale, însă conform art. 6 lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 este stabilit că, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare. Prin urmare, la caz, nu a fost emisă o sentință de achitare; însă persoanele nu au fost recunoscute vinovate. Respectiv, pentru a fi o certitudine referitor la condițiile de reabilitare și nereabilitare a persoanei, solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor menționate.

Ina Negruța în ședința de judecată a susținut cererea și a solicitat admiterea acesteia cu sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor enunțate.

Reprezentantul reclamantei SRL „SRL „Visapina-Impex”, avocatul Alexandru Iachimciuc a fost de acord cu cererea înaintată de reprezentantul Inei Negruța.

Reprezentantul intervenientului accesoriu Procuratura Generală, a solicitat respingerea cererii ca fiind inadmisibilă.

Reclamantul Victor Negruța și pârâtul Ministerul Justiției în ședința de judecată nu s-au prezentat și nu au comunicat instanței motivele neprezentării.

Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite cererea reprezentantului reclamantei Ina Negruța, avocatului Vasile Pruteanu din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Instanța de judecată atestă că, la 9 februarie 2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 2 „Pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (sesizarea nr. 55b/2015)”, prin care s-a decis că, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Totodată, s-a dispus că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

Conform § 79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea menționează că, dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

Potrivit § 82-83 din aceeași Hotărâre, Curtea a reținut că, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Instanța menționează că, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la § 82.

La caz, instanța constată că, sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12¹ alin. (2) Cod de procedură civilă și de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016.

Obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate constituie controlul constituțional al normelor legale prevăzute la art. 6 lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanței de judecată și a art. 285 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală.

Corespunzător, instanța notează că, obiectul excepției de neconstituționalitate face parte din categoria actelor incluse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către reprezentantul reclamantei Ina Negruța, avocatul Vasile Pruteanu, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei.

Deși, prevederile art.6 lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanței de judecată a mai constituit obiectul unor sesizări privind controlul de constituționalitate, fiind pronunțată Decizia de inadmisibilitate la 25 iulie 2024 a sesizării nr.46g/2024, prin care Curtea s-a expus asupra constituționalității articolului 6

din Lege menționată, instanța consideră necesar de a sesiza Curtea Constituțională pentru controlul de constituționalitate a normei menționate, având în vedere că, în speță se solicită controlul constituționalității și a prevederilor art. 285 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, mai mult, au fost aduse alte critici de neconstituționalitate, invocându-se alte argumente în susținere.

Totodată, decizia de inadmisibilitate nu constituie un impediment pentru a ridica o altă excepție de neconstituționalitate din perspectiva altor critici de neconstituționalitate.

În aceste circumstanțe, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de reprezentantul reclamantei Ina Negruța, avocatul Vasile Pruteanu privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 6 lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanței de judecată și a art. 285 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală.

În conformitate cu art. 12¹, 269-270 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată,

d i s p u n e :

Se admite cererea depusă de reprezentantul reclamantei Ina Negruța, avocatul Vasile Pruteanu privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se sesizează Curtea Constituțională a Republicii Moldova cu privire la controlul constituționalității prevederilor art. 6 lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanței de judecată și a art. 285 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova prezenta încheiere și sesizarea depusă de reprezentantul reclamantei Ina Negruța, avocatul Vasile Pruteanu.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Mihaela Scripluc